

ข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ฉบับที่ 18

ว่าด้วย การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น และประชาสังคม ตามหลักการพัฒนาแบบองค์รวมและการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรา 8 (4) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 (5) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงได้ออกข้อบังคับว่าด้วย การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้อบังคับฉบับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ฉบับที่ 18 ว่าด้วย การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน”

ข้อ 2. ข้อบังคับนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3. ในข้อบังคับนี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง โดยเหตุที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันหรือมีอาชีพเดียวกัน หรือประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีวัฒนธรรมความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม

“เครือข่ายองค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ขององค์กรชุมชนในกลุ่มนั้น

“องค์กรภาคีพัฒนา” หมายความว่า องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน สถาบันวิชาการ ที่มีบทบาทสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคม

“การรับรองสถานภาพ” หมายความว่า การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

ข้อ 4. วัตถุประสงค์ของการรับรองสถานภาพ มีดังนี้

4.1 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนยอมรับสถานะความเป็นองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนศักยภาพ บทบาทขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ในการเป็นกลไกพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและสังคม

4.2 เพื่อส่งเสริมให้ชุมชน และองค์กรภาคีพัฒนาในพื้นที่ได้สร้างระบบการรองรับสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนร่วมกันในระดับพื้นที่

4.3 เพื่อให้้องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ได้รับประโยชน์จากกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันมีสถานะการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ชัดเจน

4.4 เพื่อให้มีระบบข้อมูลองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ สามารถนำไปใช้พื้นฐานในการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน และการสนับสนุนการพัฒนาของหน่วยงาน

ข้อ 5. หลักการสำคัญของการรับรองสถานภาพ มีดังนี้

5.1 กระบวนการรับรองสถานภาพเป็นการสร้างกระบวนการจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การยอมรับและรับรองตนเองขององค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น

5.2 เป็นการยอมรับและรับรองสถานะการมีอยู่จริงขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน รวมทั้งยอมรับความแตกต่างหลากหลายขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

5.3 เป็นกระบวนการที่ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคีพัฒนาในพื้นที่

5.4 สถาบันมีบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวย ติดตาม สนับสนุนให้เกิดการรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงกระบวนการรับรองสถานภาพเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

ข้อ 6. กลไกการรับรองสถานภาพ

6.1 กลไกการรับรองสถานภาพโดยสถาบัน

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน จากคณะกรรมการ ผู้แทนองค์กรภาคีพัฒนาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนองค์กรชุมชน โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาระเบียบ หลักเกณฑ์ของสถาบันเกี่ยวกับการรับรองสถานภาพ กำกับ ดูแล ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนการรับรองสถานภาพของสถาบัน และการประสานเงิน โยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.2 กลไกการรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่น

ให้มีกลไกที่เกิดขึ้นจากการจัดการร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่มีการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในระดับต่างๆ มีบทบาทหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน คุณสมบัติและวิธีการ ในการจัดกระบวนการรับรองสถานภาพในท้องถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงกับการรับรองสถานภาพในระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ตามระเบียบที่สถาบันกำหนด

ข้อ 7. คุณสมบัติขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่จะได้รับการรับรองสถานภาพ ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานดังนี้

7.1 เป็นองค์กรที่มีการก่อตั้ง โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ชัดเจน

7.2 มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการรวมตัวกันเพื่อการพัฒนา

7.3 เป็นองค์กรที่มีกติกาและระบบการบริหารจัดการองค์กรที่เปิดเผย โปร่งใส

7.4 มีคณะกรรมการที่มาจากกรรมการเลือกของสมาชิก ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล
องค์กร

7.5 มีแผนงาน การดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนา และการติดตามตรวจสอบ
การดำเนินงานขององค์กรที่ต่อเนื่อง

ข้อ 8. กระบวนการรับรองสถานภาพ มีดังนี้

8.1 การรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่นตามข้อ 6.2

8.1.1 จัดทำหลักเกณฑ์ ขั้นตอน คุณสมบัติ และวิธีการในการรับรอง
สถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนและ
เครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรภาคีพัฒนา

8.1.2 จัดทำข้อมูลพื้นฐานขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ใน
พื้นที่

8.1.3 ประมวลสรุปสถานะและจัดประเภทขององค์กรชุมชนและเครือข่าย
องค์กรชุมชน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

8.1.4 จัดให้มีเอกสารการรับรองสถานภาพ

8.1.5 จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลองค์กรชุมชน รวมทั้งการพัฒนาศูนย์
ข้อมูลชุมชนท้องถิ่นที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

8.1.6 จัดกระบวนการพัฒนาและรับรองคุณภาพองค์กรชุมชนและเครือข่าย
องค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การจัดทำตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ประเมินศักยภาพองค์กรและ
การวางแผนพัฒนาคุณภาพองค์กร

8.1.7 เชื่อมโยงกระบวนการรับรองสถานภาพระหว่างองค์กรชุมชนและ
เครือข่ายองค์กรชุมชนทุกระดับ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

8.2 การรับรองสถานภาพโดยสถาบัน

8.2.1 สถาบันจะรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่
มีคุณสมบัติพื้นฐานการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตามที่ระบุไว้ในข้อ 7. ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่นที่ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของแต่ละพื้นที่

8.2.2 สถาบันจะมอบเอกสารรับรองสถานภาพให้กับองค์กรชุมชนหรือ
เครือข่ายองค์กรชุมชนที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์

ข้อ 9. ผลของการรับรองสถานภาพ

9.1 องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชนที่ได้รับการรับรองสถานภาพจะได้รับประโยชน์จากกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

9.2 องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชน สามารถอ้างอิงการรับรองสถานภาพในการติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ

9.3 เกิดระบบข้อมูลองค์กรชุมชนที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน องค์กรชุมชน เครือข่าย องค์กรชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อ 10. สถาบันอาจพิจารณายกเลิกการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายขององค์กรชุมชน เมื่อขาดคุณสมบัติตามที่สถาบันกำหนด หรือเมื่อมีเหตุอันสมควร ทั้งนี้ตามระเบียบที่สถาบันกำหนด

ข้อ 11. เพื่อให้การรับรองสถานภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ หรือวิธีการในการดำเนินงานตามข้อบังคับนี้ โดยความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการ

ประกาศ ณ วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2549

(นายพิชัย รัตนพล)

ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน